

# Gezien en gelezen

## □ Alex van de Kerkhof

Jos Castelijns, Mien Segers, Katrien Struyven (redactie) (2011).  
Evalueren om te leren - Toetsen en beoordelen op school. Bussum:  
Uitgeverij Coutinho. ISBN 978 90 469 0253 0. €28,-. Te bestellen via  
[www.coutinho.nl](http://www.coutinho.nl).

De illustratie op de voorkant van *Evalueren om te leren* is een alleraardigst gekozen metafoor: een jongetje klautert langs een klimwand omhoog. Een gewaagd avontuur, maar gelukkig zit het kind vast aan een veiligheidstouw en mocht het eens vallen, zal het geen letsel oplopen. Men kan het niet op de afbeelding zelf zien, maar ongetwijfeld worden vanaf de zijkant goede raadgevingen geroepen. Met dit alles wordt precies de kern verbeeld van dit nieuwe leerboek: leerlingen die onderweg zijn helpen in hun verdere ontwikkeling. Die hulp bestaat uit feedback en evaluatie, gegeven door de leraar, medeleerlingen en zelfs ouders, maar ook de zelfreflectie is een belangrijk instrument om steeds weer een stapje hoger te komen.

In *Evalueren om te leren* gaat het hoofdzakelijk om 'formatieve' evaluatie, die zich onderscheidt van de 'summatieve' waarbij het gaat om het beoordelen van het niveau of de geschiktheid van leerlingen aan het einde van een bepaalde fase of periode. Formatieve evaluatie is juist vooral bedoeld om de leerling inzicht te geven in het eigen leerproces en aanwijzingen te geven tijdens het leerproces. Aan *Evalueren om te leren* hebben een vijftientigtal deskundigen, veelal met een onderwijskundige achtergrond, veelal werkzaam aan universiteit of hogeschool, een

bijdrage geleverd. Hun afzonderlijke, soms theoretische, soms praktische bijdragen zijn handig geordend in een drietal overkoepelende delen: *Een kader voor Evalueren om te leren*, *Praktische vormgeving van Evalueren om te Leren in de klas* en *Bouwstenen voor schoolbeleid*. Het eerste deel schets een theoretisch kader voor toetsen en beoordelen op school. Zo worden in vogelvucht enkele leer- en motivatietheorieën geschetst, enkele basale uitgangspunten bij het evalueren behandeld en worden bouwstenen aangereikt voor het evalueren om te leren. In het tweede deel worden veel praktische adviezen gegeven, zoals over op welke wijze effectief feedback te geven (bijvoorbeeld door het vooral ook te hebben over wat goed gaat en niet alleen over wat nog niet goed gaat, en bij oordelen het woordje 'maar' te vermijden). Het handige van dit deel is dat gewerkt wordt met realistische casussen, zodat de (aankomende) leraar zijn eigen inzichten aan die van de auteurs kan toetsen. Andere nuttige onderwerpen in dit deel zijn onder andere peer assessment, zelfreflectie, het werken met portfolio's en het evalueren van projectwerk. In het slotdeel komen kwesties aan de orde als hoe leraren voor evaluatie om te leren gewonnen kunnen worden en welk schoolbeleid daarbij passend is, welke rol ouders bij de evaluatie kunnen spelen en hoe in het algemeen op school de kwaliteit van de evaluatie bewaakt kan worden. Elk hoofdstuk uit *Evalueren om te leren* eindigt voorbeeldig met enkele reflectievragen, bruikbaar voor studerende; maar ook voor ervaren leraren, schooldirecties of anderszins geïnteresseerden kan deze bundel voor oriëntatie of doelgericht beleid zijn nuttige functie hebben.

---

De heer drs. A.J.M. van de Kerkhof is redacteur van *EXAMENS*.  
E-mail: [alex.vandekerkhof@cito.nl](mailto:alex.vandekerkhof@cito.nl).

## Gesignaleerd Veel studenten frauderen

*Elsevier: vrijdag 17 juni 2011*

Een flink deel van de studenten maakt zich tijdens de opleiding schuldig aan fraude, schrijft weekblad Elsevier deze week. Vijftien procent van de afgestudeerde hbo'ers en tien procent van de academici geeft dit in een enquête toe. Vooral bij bedrijfskunde en management plegen hbo-studenten bedrog: ruim één op de drie zou zich daaraan schuldig hebben gemaakt. In het wetenschappelijk onderwijs zouden vooral studenten van toegepaste biowetenschappen frauderen.

### Spieken

De studenten spieken tijdens tentamens of laten werkstukken door iemand anders maken, aldus Elsevier, die het onderzoeksbureau SEO zeventien duizend afgestudeerden liet ondervragen.